

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in veča s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni av. Cirila, koroške ulice hitv. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisí se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

Z mesecem julijem začne se II. polletje in prosimo torej p. n. naročnike, katerim s tem dnevom poteče naročba na „Slov. Gospodarja“, naj se podvzajajo nadalješnje naročnino doposlati, da se jim ne pretrga ali pa ustavi do pošiljanje lista.

„Slov. Gospodar“ stane do konca leta 1 fl. 30 kr. in do konca septembra pa 65 kr.

Naročnina, nova in zastala, naj se nam pošlje po poštinih nakaznicah, ker so take pošiljave najbolj ročne.

Upravništvo.

Zakaj slovenske paralelke, a ne slovenska gimnazija?

«Dne 20. junija 1894 v Celju zbrani rodoljubi slovenski protestujejo z vso odločnostjo zoper proglašenje c. kr. gimnazije v Celju kot nemško posest. Ta gimnazija je c. kr. državni naučni zavod, namenjen prebivalstvu južnega dela Spodnjega Štajarskega, in to prebivalstvo je po ogromni večini slovensko, ter je tudi vedno po dve tretjini dijakov na celjski gimnaziji Slovencev. More se torej ta gimnazija urediti tako, da bode ustrezala potrebam tega prebivalstva. Sedanja ureditev te gimnazije, vsled koje se vsi predmeti, izven slovensčine, prednašajo v nemškem jeziku, je krivična sama na sebi ter nasprotuje pozitivnim državnim osnovnim zakonom. Zahtevamo torej za sedaj nemudoma osnoveitev slovenskih paralelk na c. kr. gimnaziji v Celju. Slovenskim državnim poslancem pa naročujemo, da delujejo na vso moč na to, da se čim prej izpolni ta opravičena zahteva slovenskega naroda.»

Tako so torej naši zaupni možje v Celju sklenoli, tirjati za celjsko gimnazijo slovenskih paralelk. Odklonili so nekšno ponudbo o čisto slovenski gimnaziji, prisiljeni po političkih razlogih.

Ponudba izhaja prvotno od naših sovražnikov. Namen je: zabraniti oboje, vendar najpoprej slovenske paralelke, ker smo se Slovenci do teh najbližje dokopali. Državni zbor je namreč ove paralelke že davno sklenol, minister Gauč l. 1889 javno obečal jih zaukazati brz, ko se slovenske paralelke v Mariboru dobro obnesejo. Te so se sedaj obnesle izvrstno. Slovenski poslanci, ostali v Hohenwartovem klubu, žugajo ta klub zapustiti, ako se gimnazija v Kranju in slovenske paralelke v Celju odklonijo; grof Hohenwart pa je, po poročilih v nemških listih, pretíl položiti svoje slovensko poslanstvo, ako ga še le jeden izmed slovenskih poslancev zapusti. V tem slučaju pa razpade Hohenwartov klub in s tem koalicija ali sedanja zveza konservativcev, liberalcev in Poljakov, ki je pomagala nemškim liberalcem priti do krmila. Preden pa dajo liberalci razdreti koalicijo, privolijo v slovenske paralelke.

Nasprotniki to dobro vedó. Zato hočejo te najpoprej zabraniti s ponudbo čisto slovenske gimnazije, na-dejajoč se, da bodo tudi to pozneje in sicer laglje zabranili. Minister namreč more sedaj slovenske paralelke vsak trenotek zaukazati, slovenske gimnazije pa ne. V to potrebuje nove postave, ki mora državni zbor še le sklenoti. To pa zabranijo sedaj licalci zelo lahko, zlasti v budgetnem odseku morejo vse zavleči in pokopati.

Nemška ponudba je torej le zvijača, past in limanica. Slovenci bi naj zrele jabelke ne utrgali, katero imajo pred nosom, marveč kratke ročice brezuspešno stegovali po še kislem sadu, ki visoko na skrajnem vrhu drevesa visi.

Resnično je, slovenska gimnazija bila bi boljša od slovenskih paralelk; imamo popolno pravico do slovenskih srednjih šol ter jih bomo gotovo o svojem času tirjali. Toda sedaj ostanimo dosledno pri dosedanji tirjatvi, sicer bi nas zadela resnica nemškega prigovora: »das Bessere ist oft des Guten Feind, t. j. včasih se škoduje temu, kar je dobro, ako se zahteva namesto njega, kar je boljše. Zbirajmo se mnogoštevilno na ljudskih shodih, ki se kmalu skličejo v Mozirju, Šmarjah in nekde v posavju. Ugovarjajmo javno zoper drzne ljudi, ki nam vsako pravico do celjske gimnazije, do zavoda na slovenskih tleh, odrekajo. Podpirajmo javno svoje poslance, da neizprosno in odločno zahtevajo, kar nam je že dovolil državni zbor in naučni minister obečal — slovenske paralelke na celjski gimnaziji. Pasti mora divja sila, zmagati pravica!

Dr. L. G.

Pozdrav delavskemu bralnemu in pevskemu društvu!

Naprej zastava Slave! Burno navdušenje nam vodi pri tebi vrsticah peró. Kakó neki ne bi? Saj vidimo zlat, nadepolen žarek narodne zavesti bliščati iz onega kroga, kjer je do sedaj vladala pogubna tema. Živio! Delavsko bralno in pevsko društvo v Mariboru bo imelo dné 1. julija tukaj svoj ustanovni zbor. Ni nam mogoče popisati, kako potrebno je bilo to društvo; kakó neprecenljivo umestna je torej njega ustanovitev!

V Mariboru, kakor sploh po vseh štajarskih in koroških — nam že potujčenih — mestih, je veliko tisoč krepkih Slovencev, ki si v potu svojega obraza, mnogokrat s krvavimi žulji pošteno služijo svoj kruh. Odlikujejo se — enako vsem drugim Slovincem sploh — po svoji izvanredni marljivosti, zvestobi in natančnosti. Zraven jih še diči uzorno mili značaj... kdo jih toraj ne bi ljubil in spoštoval? Mi smo le nekaj dolgo z brezmejno tužnostjo pogrešali pri njih: O narodni zavesti ni bilo ne duha, ne sluha. Nasprotno.

Rojeni vsi od predragih slovenskih mater, ki so njim z življenjem podarile naš prekrasni slovenski jezik, so se narodu sčasoma več ali manj odtujili. Njihovi otroci so pa skoraj vsi postali nevedé poturice, zgubljeni za najmilejši rod svojih očetov. V tem oziru gre sedaj na boljše. Živio! Novo društvo je čarobna zora lepše bodočnosti. Slovence, vsakega stanú in poklica, hoče se odslej klanjati svojemu narodu v dolžni ljubavi. Tako je prav, tako mora biti!

Pri delavcih smo pa tega narodnega gibanja še posebno veseli. Delavci so dandanes ubogi mučeniki človeške družbe. Kdo jih ne bi pomiloval? Le boren, boren je njihov zaslužek, s solzami, takó rekoč, jedó svoj težko pridelani kruh. Ta grozni položaj med delavci pa skušajo brezvestni, brezumni in tudi brezdomovinski hujskači vporabiti v svojo korist. Razširjajo strupeni socijalizem in peklenški anarhizem, puntajo mirno ljudstvo proti oblastim in tirajo tako celo človeštvo v strašno pogubo. Oh, kakó je to žalostno, žalostnejše tem bolj, ker res milijoni delavcev takim agitatorjem verujejo ter sledijo, dokler se v krvavih štrajkih, podjarmljeni od ostrih bajonetov, zopet ne spametujejo.

Novo delavsko društvo bo nepremagljiva trdnjava proti takemu hujskanju. Kjer koli so namreč slovenska društva, tam kraljujeta mir in spoštljiva pokorščina, ki obrodita tisočeri blagodejni sad. Nedolžno slovensko petje bo donelo po društvu, razveseljevalo bo in blažilo utrujena srca. Koristne, leposlovne knjige in v zdravem duhu pisani časopisi bodo duševna brana vrlih udov, sredstva torej, vseskozi hvalevredna, ki jih morajo privedi do zaželjenega smotra!

Le procvitaj torej, veledrago, dobrodošlo društvo! Navdušuj svoje slovenske ude k bujni narodni zavesti, užigaj v njih plamen goreče ljubezni za naše starodavno, priznано geslo:

„Vse za vero, dom, cesarja!“

Daj mili Bog, da bi društvo šlo ponosno stotine zavednih udov, katerim velja naš najsrčnejši pozdrav, iz globine vnetega sreča došli: Živio! Naj se vresničijo zlati pesnikove besede s pomočjo bratovske ljubezni in nerazrušljive sloge:

„Kjer Slovencev moč se v eno stika,
Pade sila — še tako velika!“

Cerkvene zadeve.

Nova Marijina cerkev v Mariboru.

Dne 26. julija 1892 so milostljivi knezoškof dr. Mihael Napotnik prvokrat lopato v zemljo zasadili na vrtu oo. frančiškanov mariborskih in so tako slovesno pričeli velikansko delo, ki bo oznanjevalo še čez stoletja poznejšim rodovom, s kako srčno ljubeznijo so bili Marijini otroci usmiljeni Materi udani in kako radodarno so podpirali stavbo hiše božje, v kateri se bo opravljala nekrvava daritev svete maše za vse žive in mrtve dobrotnike. Stroški so bili nastavljeni na blizo štiristo tisoč goldinarjev. Plasljiveci so z ramami migali in z glavo odvijali, da ne bo mogoče v naših revnih časih toliko denarja za novo cerkev nabrati. Drugi so pa tako govorili: Če se najde dosti takih ljudi, ki za tobak samo v našem cesarstvu vsako leto darujejo blizo 80 milijonov goldinarjev in za loterijo 12 milijonov, tedaj upamo, da se jih bo posebno med Slovenci še tudi takih našlo, ki so pripravljeni za Jezusa in Marijo kaj darovati, in da se bode nova cerkev srečno pozidala do svetega Antonija l. 1895.

Milostljivi višji pastir so lopato iz rok djali, potem

so pa spregovorili o novem zidanju in so rekli, da se zanašajo na radodarnost Marijinih otrok, ki pri svoji Materi pomoči iščejo v vseh stiskah svojega revnega pozemelskega življenja in posebej še za srečno smrtno uro. Rekli so: »Dajte, in dalo se vam bode, v obilni, natlačeni, streseni in nakupičeni meri, kakor je Gospod Jezus sam obljubil. (Luk. 6. 38). Čisto gotovo! Kdor za olepšanje hiše božje miloščino daruje, si s tem zaklade pripravlja, s katerimi si bode kedaj lahko kupil prelepo stanovanje v nebeškem Jeruzalemu.«

Tako so milostljivi višji pastir, ki so sami vsi vneti za čast Marijino, navdušeno govorili in besede Njihove so veseli sad obrodile. V enem letu je stal nov samostan, v katerem se začasno božja služba opravlja, pa tudi podzidje za cerkev je bilo zgotovljeno. Zato se je že 10. avgusta 1893. zopet vršila vesela s čanost, pri kateri so premilostljivi knezoškof podzidje blagoslovili in temeljni kamen položili. Po blagoslovu so zopet ozvzdignili svoj mogočni glas in so med drugim blizo to-le rekli: »V neki krvavi bitki je francoski kralj, ki je zvestobo svojih vojščakov in njihovo udanost dobro poznal, spregovoril tako-le: Prijatelji, jaz sem vaš kralj, vi ste domoljubni Francozi, tam le pa vidite sovražnika našega! Hej, nad sovražnika, bratje, in zmaga je naša! Tudi jaz govorim danes k vam ravno tako: Jaz sem Vaš škof, vi ste mojej skrbi izročene ovčice Jezusove in pa ljubitelji Marijini, njeni udani otroci. Sovražnika nimamo pred seboj, pač pa velikansko prihodnje zidanje. Če se živo dela poprimemo in smo marljivi, kakor drobne mravlje na mravljišču, bomo nanosili v neverjetno kratkem času tolik kup samih božjih darov, ki bo zadostoval za pozidanje veličastne hiše božje.«

Kako veselo nam je srce utripalo, ko smo čuli svojega škofa tako zaupljivo in pogumno govoriti. V resnici, knezoškof se niso motili! Družba za pozidanje Marijinega svetišča je postalo živo mravljišče: s Štajarskega, s Kranjskega in Goriškega, in celo iz Ogrske je nabralo že nad 17.000 udov, ki plačujejo vsak mesec po 5 krajcarjev, — in stavba raste veselo. In kjer samostanski bratje pobirajo in v imenu Jezusa in Marije milodarov prosijo, povsod jih lepo sprejemljejo in njim za cerkev obilno darujejo. Najbolje so se pa v zadnjem času razun blagih Jareninčanov, imovitih Sv. Iljčanov, dobrih Šenpetranov in Velikonedeljčanov odlikovali radodarni in premožni, pa tudi pobožni prebivalci zelenega Pohorja, katerim naj povrne ljubi Bog po pripošanji Marije Device stoterkrat to, kar so že dali, in to, kar so še dati obljubili! — Vaš stari znanec in prijatelj dr. Jožef Pajek.

† Gospa Terezija Herič.

Dne 28. maja 1894 je umrla v 76. letu svoje dobe v Celju blaga gospa, ki zasluži, da se jej postavi v »Slov. Gospodarju« majhen spominek. Po svoji bistroumnosti in neumorni delavnosti je sicer skromno živeča gospa Terezija Herič si pripravila precej premoženja. Ostala je vedno ponižna, uljudna in zeló dobrotljiva. Kako odkritosrčno in zvesto je spolnjevala svoje krščanske dolžnosti, kako resnično pobožno je živela vse dni svojega življenja, tega mi ni treba popisovati; to znajo vsi, ki so jo poznali. Dandanes je tako uzorno krščansko življenje sredi ljudstva, ki se malo briga za Boga in njegovo cerkev, v resnici občudovanja vredno.

Ne smem pozabiti, da omenim, kako rada je pokojna gospa podpirala vse koristne naprave, med njimi zavod častitih šolskih sester v Celju. Bila je zvesta podpornica »Katol. podpornemu društvu v Celju« precej od njegove ustanovitve sem. Zeleti bi bilo, da bi krasen vzgled tako vsestranski vzornega krščanskega življenja tudi drugi posnemali. Blaga gospa Terezija